

Seksualitet efter brystkræft. Patient, partner og parforholdet

REHPA

Videncenter for
Rehabilitering og Palliation

Sæt dit liv i bevægelse

Et tilbud målrettet til dig, som er ramt af kræft og har brug for hjælp til at håndtere hverdagen med eller efter en kræftdiagnose.

REHPA, NYBORG
REHABILITERINGSOPHOLD TIL KRÆFTPATIENTER

WWW.REHPA.DK

REHPA

Videncenter for
Rehabilitering og Palliation

BRYSTKRÆFT OG SEKSUALITET

Seksualitet er “et afgørende aspekt af den menneskelige eksistens gennem hele livet”
(WHO)

En diagnose af brystkræft kan i høj grad påvirke sexlivet hos både patienten og partneren i et par. (Ussher et al. 2015, Hawkins et al. 2009)

Seksuelle problemer hos kvinder med brystkræft

Male et al. (2016) har gennemået litteratur ift. brystkræft (ikke et systematisk review):

- 32-93% af kvinder med brystkræft oplever seksuel dysfunktion/seksuelle problemer. Prævalensen er højere end blandt raske kvinder.
- Ca. 75% er mindre seksuelt aktive efter brystkræft; 30% er seksuelt inaktive
- 54–71% oplever mindre tilfredshed med deres sexliv.

Metodiske begrænsninger: forskellige definitioner af koncepterne, forskellige måleinstrumenter, subgrupper belyses, deltagelsesrate, repræsentativitet?

Seksuelle problemer i den danske befolkning

Christensen et al. (2010) baseret på data fra SUSY-undersøgelsen 2005, en dansk befolkningsbaseret undersøgelse, 5552 personer, ≥ 16 år

Sample: 2120 mænd (82%) og 2295 kvinder (77%), der havde været seksuelt aktive med en partner i det seneste år.

Prævalens af seksuel dysfunktion og seksuelle problemer i den danske befolkning:

- Seksuel dysfunktion (definition: oplevet ofte og oplevet som problem): 11% af mænd og 11% af kvinder
- Seksuelle "problemer" (eng. "difficulties"; definition: oplevet nogle gange/sjældent eller ikke oplevet som problem): 68% af mænd og 69% af kvinder

ORIGINAL ARTICLE

Satisfaction with sex life in sexually active heterosexual couples dealing with breast cancer: a nationwide longitudinal study

Nina Rottmann^{a,b} , Dorte Gilså Hansen^b , René dePont Christensen^c , Mariët Hagedoorn^d ,
Morten Frisch^{e,f} , Anne Nicolaisen^g , Niels Kroman^{h,i} , Henrik Flyger^j and Christoffer Johansen^{k,l}

^aUnit of Medical Psychology, Department of Psychology, University of Southern Denmark, Odense, Denmark; ^bNational Research Center for Cancer Rehabilitation, Research Unit of General Practice, Department of Public Health, University of Southern Denmark, Odense, Denmark; ^cResearch Unit of General Practice, Department of Public Health, University of Southern Denmark, Odense, Denmark; ^dHealth Sciences/Health Psychology, University Medical Center Groningen, University of Groningen, Groningen, The Netherlands; ^eDepartment of Epidemiology Research, Statens Serum Institut, Copenhagen, Denmark; ^fCenter for Sexology Research, Aalborg University, Aalborg, Denmark; ^gCenter for Quality, Region of Southern Denmark, Middelfart, Denmark; ^hDepartment of Breast Surgery, PBB, Rigshospitalet, University of Copenhagen, Copenhagen, Denmark; ⁱDanish Breast Cancer Group, Rigshospitalet, Copenhagen, Denmark; ^jDepartment of Breast Surgery, Herlev Hospital, University of Copenhagen, Herlev, Denmark; ^kOncology Department, Finsen Center, Rigshospitalet, University of Copenhagen, Copenhagen, Denmark; ^lUnit of Survivorship, Danish Cancer Society Research Center, Copenhagen, Denmark

ABSTRACT

Background: A breast cancer (BC) diagnosis can profoundly affect the sex life of patient and partner within a couple. The purpose of the present study is to examine whether individual and partner sexual functioning, affectionate behavior, emotional closeness and depressive symptoms are associated with change over time in satisfaction with sex life of sexually active heterosexual couples dealing with BC and to explore whether the associations differ between patients and partners after adjustment for basic sociodemographic characteristics, comorbidity and BC treatment.

Material and methods: Women with BC and their male partners participated in a longitudinal study (Time 1, ≤ 4 months after surgery; Time 2, 5 months later). Participants completed items from the PROMIS[®] Sexual Function and Satisfaction measure (version 1.0), two items measuring affectionate behavior, a single item measuring emotional closeness and the Center for Epidemiologic Studies-Depression Scale. Registers provided sociodemographic and medical information. Multilevel models were used, which take the interdependency of couples' scores into account.

Results: A total of 287 sexually active couples were included in the analyses. Less vaginal discomfort and more vaginal lubrication were associated with increases in patients' satisfaction with sex life.

ARTICLE HISTORY

Received 1 September 2016
Accepted 15 November 2016

UNDERSØGELSEN ER STØTTET AF:

Kræftens Bekæmpelses Videnskabelige
Udvalg

Syddansk Universitet

Nationalt Forskningscenter for
Kræftrehabilitering

Formål

1) At undersøge, hvorvidt ens egen og den respektive partners

- seksuelle funktionsevne
- kærlige adfærd
- følelsesmæssige nærhed
- og symptomer på depression

er associeret med forandringer over tid i tilfredsheden med sexlivet blandt seksuelt aktive heteroseksuelle par, hvor kvinden har brystkræft.

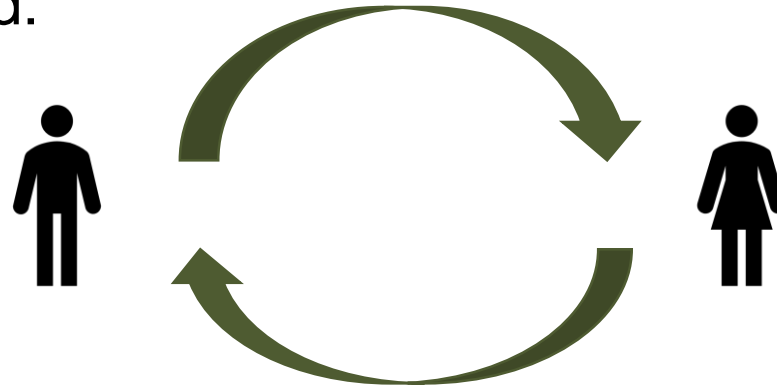
2) at undersøge om associationerne er forskellige for patienter ift. de mandlige partnere.

Tilfredshed med sexlivet

Overordnet subjektiv vurdering af ens sexliv

Tilfredshed med sexlivet → tilfredshed med parforholdet → personligt velbefindende
(Fisher et al. 2015, Proulx et al. 2007)

Gensidig påvirkning i parret over tid:

Faktorer der kan have indflydelse på ens tilfredshed med sexlivet

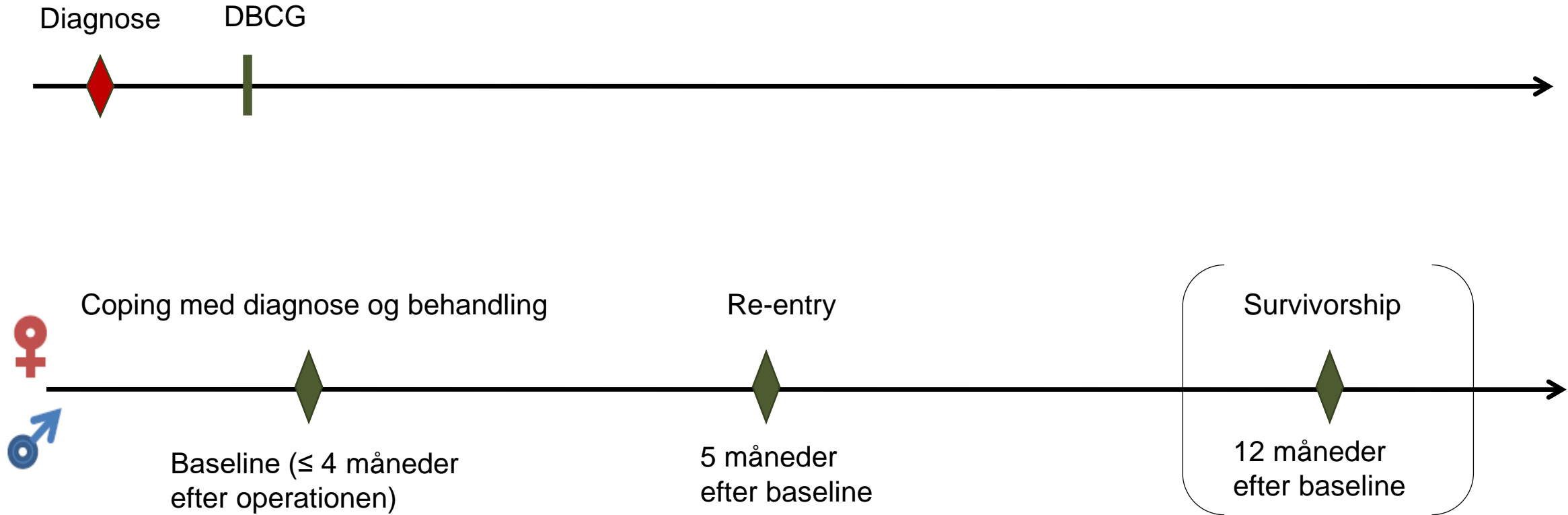
Seksuel funktionsevne (Flynn et al. 2011, Ganz et al. 1999)

Symptomer på depression (Bredart et al 2011; Milbury & Badr 2013, denOudsten et al. 2010)

Kærlig adfærd (Fisher et al. 2015, Flynn et al. 2011)

Følelsesmæssig nærhed (intimitet) (Manne & Badr 2008)

Parkohorten - Design

Måleinstrumenter

Spørgeskemadata

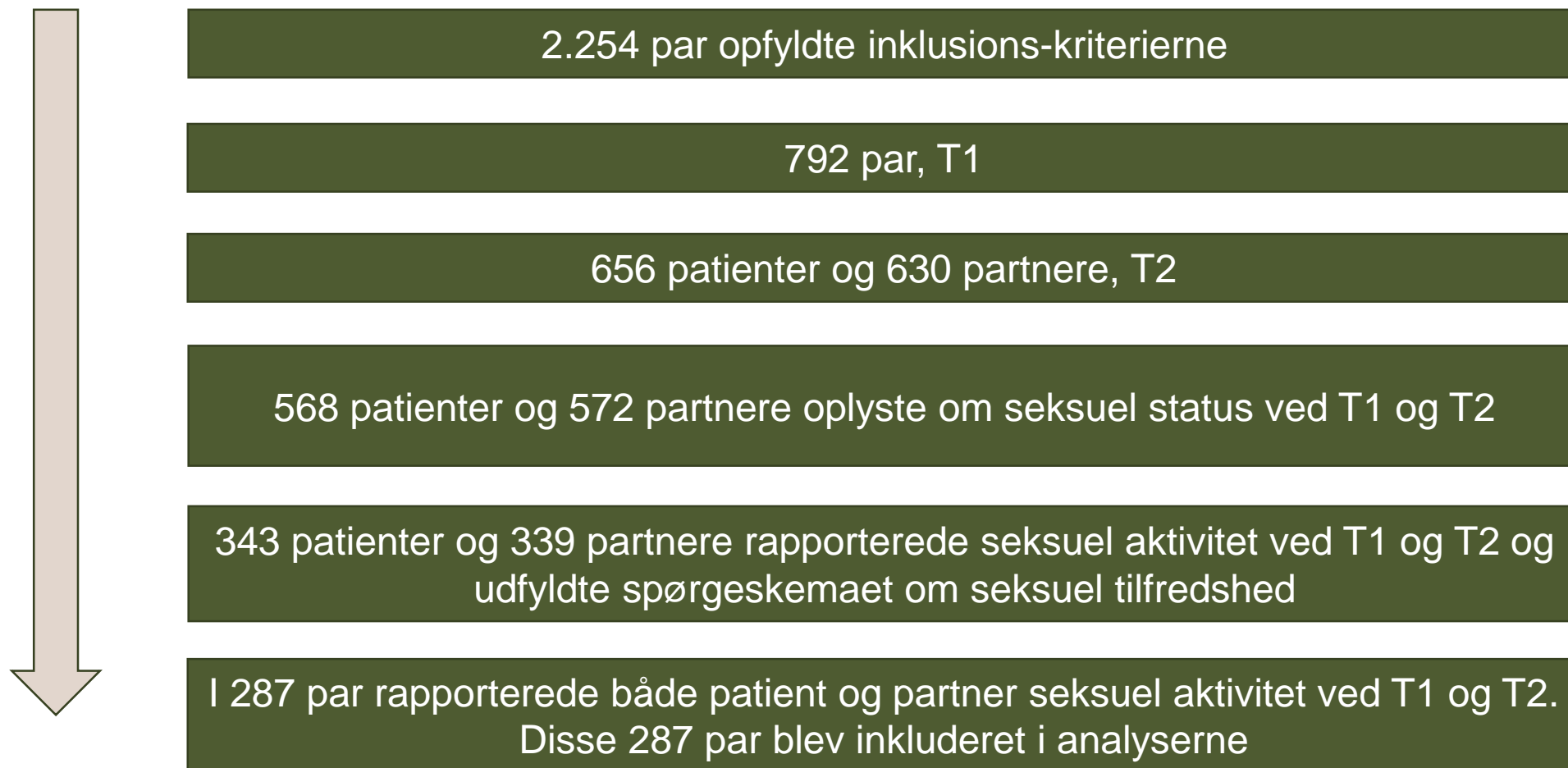
- PROMIS Tilfredshed med sexlivet
- PROMIS Seksuel funktionsevne:
 - lubrikation, vaginal ubehag
 - erektionsevne, ejaculation “timing”
 - evne til at få tilfredsstillende orgasme
- CES-D
- Kærlig adfærd (kys, holde hænder og knus)
- Følelsesmæssig nærhed

Registerdata

- Brystkræftbehandling
- Komorbiditet
- Alder
- Uddannelse

Undersøgelsens forløb

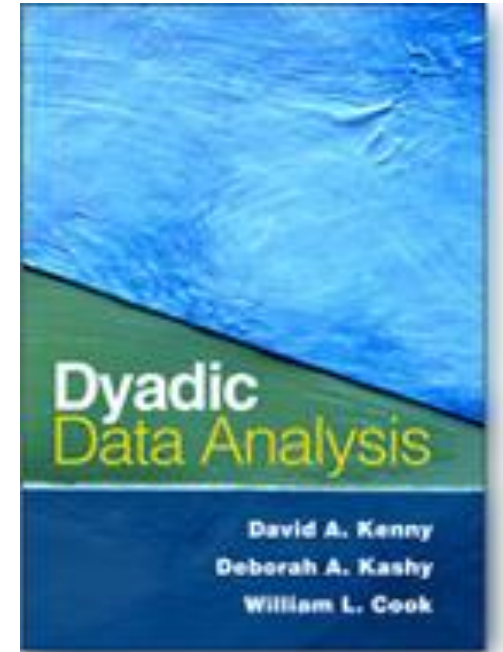
Analyser

Interdependens af parrets besvarelser → multi-level model

Analyse af gensidig påvirkning

Alle analyser blev justeret for:

- Tilfredsheden med sexlivet ved baseline
- Alder, uddannelse
- Charlson Comorbidity Index
- Operationstype, kemoterapi, endokrin behandling

(Kenny, Kashy & Cook, 2006)

Samplets karakteristika (n = 287 par)

- Gennemsnitsalderen: for patienter 56 år, for partnere 58 år
- De fleste kvinder havde brystkræft i et tidligt stadie
- Parforholdets gennemsnitslængde var 29 år; 90% var gift

	Patient		Partner		Parret
Skala	Gennemsnit	Min.-Maximum	Gennemsnit	Min.-Maximum	r_s
Tilfredshed med sexlivet, T1	49.53	30.53 - 62.28	50.87	30.53 - 62.28	0.54*
Forandring fra T1 til T2 i tilfredsheden med sexlivet	-0.89	-20.84 - 19.4	-1.05	-23.64 - 18.99	0.28*

Resultater – seksuel funktionsevne

Vaginal ubehag ↓

Lubrikation ↑

↑ Patienters tilfredshed med sexlivet

”Timing” af ejakulation ↑

Egen evne til at få
tilfredsstillende orgasme ↑

↑ Patienters og partners tilfredshed med sexlivet

(Erektionsevne – ikke signifikant)

Resultater – symptomer på depression

Partneres symptomer ↑ } ↓ Partneres tilfredshed med sexlivet

Resultater – kærlig adfærd og følelsesmæssig nærhed

Patienters oplevelse af kærlig adfærd

↑ Partners tilfredshed med sexlivet

Partneres oplevelse af kærlig adfærd

↑ Patienters tilfredshed med sexlivet

Partneres oplevelse af følelsesmæssig nærhed

Konklusion

Tilfredsheden med sexlivet efter brystkræft bør ansues som et fælles anliggende for et par.

Sociodemografiske faktorer og behandlingsformen var ikke associeret med en signifikant forandring i tilfredsheden.

Interventioner kunne målrettes mod at fremme kærlig adfærd og følelsesmæssig nærhed.

Fremtidige studier kunne undersøge, hvilke faktorer er associeret med seksuel inaktivitet.

**Tak for jeres
opmærksomhed!**

© Canstock Photo Inc.

Mail: nrottmann@health.sdu.dk